

01+02+09+655(08)]

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

91. 8499 -

УКРАЇНСЬКЕ БІЛГОСЗНАВСТВО.

ОФІЦІАЛЬНА БІБЛІОГРАФІЯ
ПРИ УКРАЇН. ГОСПОДАРКАД. ВЧ. С. Р.

ВБІРНИК Ч. 1.

ТРАВЕНЬ

1922 Р.

М. ПОДСБРІДНИ.
ВИДАННЯ СТУД. ВІД. ГУРТЬЯ.

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

01+02+03+655(08)

29446

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО

ОРГАН ГУРТКА БІБЛІОЛОГІВ ПРИ
УКРАЇН. РОСПОД. АКАД. В Ч. С. РЕСП

ЗБІРНИК Ч. 1.

ТРЕВЕЛЬ 1922.

ПОДЕБРАДИ.

ВИД. СТУД. ВИД. ГУРТКА.

У. ЗНУН | Т. В

Літографовано 150 примірник.

~~№ 2~~ 3.

01/048)]

Л. Біківський.

Українська бібліографія
на
еміграції.

"Книга"-неперіодичний бібліографичний орган
"Об'єднання Українських Видавців". Під редакцією
проф. Дмитра Альтомовського.
І. Відень - Київ. Грудень, 1921.
[Друкарство невідома. Кількість накладу невідома].
Формат (25,5 x 18). Стори.
80. [Ціна невідома].

Зміст: М. Чучинський. Українські офіордруки. - І. Борщак. Бібліографічні монографії видавництв. - С. Черкассько. Документ про книжкові видання. - В. Шеведів. Українська справа в Італійській пресі. Рецензії. Видавничі т-ва. Науково-літературні установи. Літературні засідання. Хроніка. - І. Калинович. Літопис української публіцизмії за 1918 р. Список книжурок, надісланих до Недруції. Каталог книжурок, об'єднання українських видавців. Оголошення.

"Книга" є приблизно 17-тих випадків

іалі, а першим на еміграції українською та бібліологічними органами. (Див. с'ялтто І. І. „До наших бібліологічних справ” у часоп. „Укр. Трибуна” за 1922 р. к. 10(208)). Рідкісні згаданій збірник (неперіодичний орган) від попередніх спроб у цій царині солідністю та своїм величиною цінними змістом. Сучасність його з тими подією в традиційному нейсьному розумінні бібліографії, що є доказом нашої відсвоєності в області бібліології.

На основанні з хочу при згадці звернути увагу Шановної Редакції та видавців „Книги” і в загалі ширшіх кол Українського громадянства.

Про постановку цієї справи в „Книжі” мояємо довіданині зі слідчогочих джерел: 1) титульної сторінки, 2) статті від редакції та 3) змісту збірника. В кодесному з цих джерел під бібліографією розуміється чисто інше.

Так на титульної сторінці задокументовано, що: „Книга - неперіодичний бібліографічний орган”. Переклавши на міжнародну бібліографічну мову цифри, маємо індекс 01(08)

У статті від редакції залишається; що „Об'єд. Укр. Видавців захоплено влас-

зупиний бібліографичний орган, який має пе-
реслідувати ті самі завдання, які якщо їх
заручено „Об'єднанню”, себ-то: по магазинам є її
зупинювати справу Української друкарсь-
кої продукції, досконаліше відповідати зупин-
ним потребам у всіх галузях літературної
та наукової творчості й енергічніше задоволю-
ти кінокомпаний голод на Україні, покраща-
ти зв'язання відомого Українського видав-
ництва за кордоном, визнати потреби
книжкового ринку на Україні її можливі-
сті відповідати цим потребам з-за кор-
дону, підвищати по змозі продуктивність
праці письменництвої та видавничої, сприя-
ти зв'язанню лісництв відносин як між ви-
давництвами і робітниками пера, так і
між ними та другими з одного боку і ши-
ршими українськими громадянством. Допома-
гати справі Українського видавництва, -
освітлюючи справу постачання видавничого ді-
ла за кордоном, організацію книжкової пр-
одукції, нові винаходи книжкової техніки,
есейистичні і умісні явища осуджені в друка-
рській справі, здійтересувати Українсь-
кого справного ізокреши книжкою за кордон-
ом, публікувати відомості про Українсь-
кі сільські памережи, що переходяться
за кордоном, освічувати і доповнювати

відомості про вікрайнську книжкову продукцію в шинуарі, і, в загалі, подавати до відома видавництв, робітників пера й широкого громадянства всі відомості, що стосуються друкарської справи."

Ми то вже повсяк зажадаємо: чому бібліографичний орган має займатися підприємствами видавництва? Чому, зажись того, щоб обговорювати справи книгоописання, він займається підприємствами книгопродукції? Очевидно, тут якесь непорозуміння. В кро-щому разі, коли орган має на собі займатися тим і дрібним підприємством, - можемо вже ишши індекс 01+655.

Нарешті, ознайомившись зі змістом, вачимо, що, окрім засилених підприємств трактує че її про графику, се-то ми-теуство. (Див. сјамтю: Мірчінського: „Укр. Стародрукарі“ „Книга“, сгор. 2-4.) Однака збірника знову мінде тає - імено миємо індекс вже 01+655+76.

Розшифровуючи останній, найповні-ший індекс, який може представляти зміст збірника, вачимо, що він не є бібліографи-чним органом, як че залишено редакцією, а бібліологічним, який займається спра-вами укр. книги в самому широкому ро-зрізінні цвого асова. *De facto* бібліогра-

філ і з письми однією з них підікано, якими
зікавився „Книга при обговорюванні квесії
зб'єдання словесної чином з продукцією укр-
книжки за кордоном.

Таке нещасне розуміння предмету є зав-
дань бібліографії, та виступаюча звісіль
чуттєвима в бібліологичних та бібліо-
графичних справах, не є виключно особис-
того високого редакцій органу. Це - риси, які
ми вдалі відзначали її відзначають аж
книгознавці, що виховались в атмосфері
комішнього поширення книгоznавst-
ва ХІХ та перших років ХХ в.в.

Розвій науки про книгу - книгоznавst-
ва (або бібліології) можна поділити хроноло-
гично на три епохи.

Перша характеризується відсутністю
загальної науки про книгу - книгоznавst-ва.
Появаєт в III в. до Р.Х. і розвивається як
частина сучасного книгоznавства - бібліографії,
в її власному розумінні, яко книгоznан-
ня. (Див. А. І. Малєнкі: „Начала бібліо-
графії в Греції“ та „Мадленські“ Каталоги
С.П.Б. 1892., а також праці Деревинського
по цьому питанню.)

Згодом бібліографи почали обхоплювати
своїми працями і інші сторони книжкової
справи. (Див. Лисовський: „Книговиданнє, как

предметі преподаваніїв, що сучасно є і за-
дані". Бібліографіческій збірці, Москва,
1914, № 1-2; сюжет. Ї. Від цього початку біблі-
ографії поширилося і у зв'язку з чим розу-
міли його иподі досить пропаговано. Потріху
погляди вимогали до бібліографії все, чио
мал відношення до книги, як, напр., бібліофе-
коznавство, видавництво, книгарство, сюжес-
тику друків і т. д. Із проспекта книгоописан-
ня, бібліографія зробилася науковою, діяльності
все з'явилася необхідність піднімати бібліо-
графію повідне по широкі определенії.

Ці шукани створюють друку сторону в
історії науки про книгу. Всеб XVIII, XIX та
початок XX с. заповнені думками над виді-
ленням всього літератур, що торкається книж
з поміж інших наукових дисциплін, та над ство-
ренням окремої науки про книгу, або кіль-
кох відповідних наук. (Див. Мозарські: „Wstęp
do bibliografii.” Рок 1919-20. Warszawa. с. 2).

Мак це в XVII столітті науку про книгу про-
Болонського університету Aldrovandi нази-
ват - бібліологією. Французький бібліограф
18 віку Rive утворює термін - бібліографія
(Див. Руліковські, М., prof.: „Джарес і художник
книгоділства. Warszawa. 1916. сюжет. ї.) Bi-
денський бібліограф М. Деніс викладає в
Історії книж в восьмому десятилітті XVIII

біку перший раз у Європі отриму науку про книгу, яку називає *Büchernikunde* (книгоznавство), (див. Мосарський, стори. 3). На початку ХІХ в. французький Peignot у своїй праці „*Dictionnaire raisonné de bibliologie*” (1802-1804) подає два понання: бібліології та бібліографії. При цьому осідально підпорядковується першому. За тим чи у 1808 р. бібліограф придворної б-ки в Мюнхені Scheettinger вживає перший раз терміну *Bibliothekswissenschaft* (бібліоzenавство). Одночасово в Англії інтенсивно розвивається бібліоzenавство. Одно з найбільших цінних у ХІХ в. определеній бібліографії подає гілесуцький учений Ebert (див. його працю „*Die Bildung des Bibliothekars.* 2 вид. Leipzig. 1820“). Під впливом вине-
що згаданих учених розвивається наука про книгу в 20-х рр. ХІХ ст. на Московщині (Анастасіевіч і чл.) і в Польщі (див. Мосарський. с. 34). У кінці ХІХ ст. на переважному році в науці почало претендувати бібліотекознавство, супра-
цючи підпорядковуючи собі всю область бібліо-
графічних наук. Її ідентичність прослідом вис-
тупив у 1896 р. консерватор університетської
бібліотеки в Грауді-Ф. Ейхнер. Він у своїй пра-
ці (*Begriff und Aufgabe der Bibliothekswissen-
schaft.* Leipzig. 1896) висловив думку про необ-
хідність утворення однієї науки про книгу-
бібліотекознавство. Кінчат він згадану працю

проектом нового терміну, котрий на його думці
шкіце праце окреслив би науку, котру він
взяв за захисну, а саме Buch- und Bibli-
othekswissenschaft (див. Лисовський, сгори. 7-8, чи
На початку ХХ ст. московський вченій Лобзич
встановив знову термін - бібліологія, подаючи
відповідне його толкування. (див. Стаїтло
А. М. Лобзича: „О содережанні бібліології чи
бібліографії”, Литературний Вісник, 1901, №
М. Г, кн. 1.) Такий чином у ХХ і на початку ХХ
ст. пачував надзвичайний хаос у області наук
про книгу. Вчені зовсім зупинялися між бібліо-
графією, бібліологією, бібліотекознавством та біблі-
отекознавством. Вони не могли освоїти цю ве-
тановиже кількість наук про книгу та розріз-
ни ті. Признавали їх книгу як дуже великий
обсяг, та знову надзвичайно їх обмежували.
Зовсім перемутили їх взаємне відношення, не
не зустріли, що має бути поняттям загаль-
ним, а що частковим і т. д. Врешті науку, або нау-
ки про книгу вони не вважали науками, а ли-
ше механічного зборю відомостей, що горда-
ють книги. (Кардинальний дяг цієї тоги поз-
лив бачити в польського книгоznавця У. Lele-
wela: „Biblioograficznyk księg swoje” №. II.
сгори. 259. Wilno. 1826). Все це дає привід до над-
вання цим часів - добою полі-ехакичного книго-
знавства. Тільки при книзі ХІХ ст. (праці Енг-

дуктів) та на початку ХХ ст. (праці Ловчина) бібліографичний обрій почав трохи професіюватися, що привело до повсюдання нової монографічної епохи в історії науки про книгу

Мремп-монографічна епоха починається

від 1910 р. На підсєдаві всього попереднього довоєнку в області науки про книгу, прагнути, Ловчина, Російського бібліографичного та бібліотечного — т. є, московський учений Лисовський вже 1910 р. утворив структурну систему одної науки про книгу з фундаментальними засадами і завданнями, зі своїми методами та законами. Цю науку назаввав вік книгоznавства (або бібліологію) і підпорядкував їй усі інші науки про книгу з бібліографією в тому числі

На тему про фр. Лисовського (Дж. його статтю „Книговеденіє какъ предметъ преподаванія, его сущность и задачи“ Бібліографіческій Ревюсції, Москва, 1914, № 1-2, с. 1-24) книгоznавство че: „Наука, дисципліна, об'єдинуюча техніческій, практическій и теоретическій познанії о книзі в єї прошлому и настійчесмь и сучасній вживанні учасників видніх новин, распространеній и эксплуатації произведений письменності и печаті, а такоже причин и сил діїв її колицественного состояния этих

произведеній при различніх обсягах музейн.

Це окреслення книгоznавства, яко одної окремої науки виникло в свій час під час революції та чині в бібліологічних колах Москви, Польщі та України призначає за найкраще з усіх поданих до цього часу, (див. Rulikowski, M.: *Zakres i zadania knigoznawstwa*. Warszawa. 1916. Ст. 32.), себто від XIV віку, коли Richard de Bury написав праце "Pis Libellion" у якій у перший раз виникла наука про значення книжок та їх ХХ в. (настільки до 1913 р.) коли проф. Лисовський розробав видаючи систематичний курс книгоznавства на Петроградському Університеті (див., Mosarski: "Wstęp do Bibliografii. Warszawa. 19^{1/2}0. с. 2)

Книгоznавство, як наукова дисципліна, обіймає все, що торкається книжок, або книжкової справи від найдавніших часів до наших днів. Таке завдання (на думку Лисовського) несе виконане книгоznавством у повні, з оміяду на багатьох сирових матеріалів і відповідних дослідів, особливо в тій частині яка торкається Москви та України, але ще які вже намігашають. Українського, книгоznавство має її прізвичне значення, відображаючи допоміжову роль в книжковій справі: в склад цього входять прізвичні бібліографичні дослідів, питання бібліотекознавства, справа друкарства, видавництва,

реєстрації друків, книгаарство. Книгознавство
мереже з палеографією, з історією культури
і літератури, а в області художній - з історією
штечужка. (Див. ср. Лисовського В., Новий Библи-
клопедіческий словник" том 21, 1914, С.П.Б.
Стр. 952-954.)

“Дені ми завдання книгодавства, відкрі-
слені в формулі Лисовського”, - казає посвітій
бібліолог проф. Рилько, „вимагають повної
методологічної змінки. Сонячні в бібліо-
логії рівноважно з ознакою естетичнізм із
матеріальними звищами, мусимо провадити
досліди в трьох напрямках: мусимо 1) нез-
давати причини появлення чи зникнення, 2) від-
повісти на розвині якості, якою такої, з одного
боку, а посереди на розвині загальної культуру-
ри, з другого, і 3) мусимо намагатися отримати
всілікі докази на єднісучому даних.” (Риль-
ко, М., „Задачі і завдання книгодворства”
ст. 35) Ще в 1913 році, в передмові до перекла-
ду по московській мові праці Бінхітфа, було сре-
дано, що: „бібліологічні докази не отримані інді-
відуючі якості книжки, але понад тільки масив
на масі її яко вісунінко, що дійматиме за масово-
ми з'єднаннями, мусить поєднуватися єд-
нісучим методом. (Див.: „Бібліотекобуд-
івниць висшою порівняко” СП.Б. 1913). „Історія кни-
годавства”, казає проф. Лисовський, „всупереч

повинна закінчуватися сучасним стапом кириличної справи, і як що Генер від історії вдалої вимагає русифіту даконів розбіжності мовської грамати, то в нашому предмеї було б безсмысль по мовеслав'ю, чесніти принципи книжного обробити в народніх масах і вмів писемності, як франція криїтими". (Лисовський: „Книгопродукція....." стор. 11)

Книгопродукція поділяється на 3 часті: 1) книгоіздання, 2) книгопочищення та 3) книгописання.

Книгоіздання трактує про виготовлення книги рукописної і друкованої, матирик, першамець, напір і інші матеріали, з наряддя писаний-друкарські машини. Тобто це "писемності" її друкарська справа і творчості віднося книгоіздання. Сюди же відносяться: видавництво, знахідство з його технічною стороною: вибір шрифту, прикрас, паперу, формату, складання композиції, корекція і т. д.

Книгопочищення єде заходи книгарства та бібліотекарства. Окрім історичної галузі воно трактує про вдачливістю книжарських фірм, внутрішнє управління книгарських підприємств, способи транспортування великовід з друкарсько-росповідних видань підприємств. Бібліотечна справа,

яко має величезне загально-культурне значення,
складає значну частину книгопочитання.

До книгознання, або бібліографії вважається
сюжетну розуміння цього слова відноситься отримані
головніші праці по описанию книг, виданих
наукових і практичних прислівів, складаних
карточок (*les fiches*), адже використовуваних і реаль-
них позицій по різним системам і т. д.
Одним словом бібліографія є галуззю книго-
знавства, котра займається описуванням к-
нижок з метою допомогти промайданіству опи-
суванням серед того паневого моря, але і ф-
оному. Бібліографія поділяється поєднано на:
1) Всієму до бібліографії; 2) отримані праці по
теорії бібліографії, 3) Бібліографію як факт,
4) бібліографичні установи, 5) каталогографію,
6) бібліографичні системи, і 7) бібліографич-
ні праці; [класифікація автора].

Самостійне позиційння, на думку Ільсова-
ського, має мати юридичний вік книгоznавства:
правний стан друку є його діяль, історія
законодавства про друк, цензура, сучасні поле-
яди на чолі з друку, в заснованості автора
її видавця, літературна і художня власність,
видавничі умови, конвенції і т. д. Книгоznавс-
тво займається також і статистикою дру-
ку, особливо необхідно в останні часи, коли з-
гіст продукції їде так інтенсивно.

Подана тут сістема новітнього книгозна-
вства була висловлена проф. Лисовським в його
всесвітній лекції $\frac{28}{1}\text{X}$ -1913 р. на Петроградському У-
ніверситеті. Відтоді на Московщині книгоз-
навство все обрізано виднається окремого інч-
кого і викладовою університетською дісципліно-
ю. Після цього на протязі кількох років Лисовсь-
кий викладав книгознавство на Петроградському
Університеті. Записана вступна лекція була
висловлена Лисовським ще на засіданнях зборів
Рос. Бібліографичного М-ва в Петрограді дні $\frac{4}{1}\text{X}$ -
1913 р. На початку 1914 р. вона була надрукована в
„Бібліографіческому Журналі,” № 1-2, с.бр. 1-24
і вийшла також окремою відбійкою. Після цього
Лисовський знову мав відгуй про книгознавство
на засіданнях зборів Рос. Бібліограф. М-ва при
Московському університеті. В тому ж році він
місцем статтю під заголовком „Книговидав-
ніє” в „Новому Енциклопедическому Словарю,” 1914.
С.бр., томъ 21, с.бр. 952-954. Під час війни Лисовсь-
кий викладав книгознавство на Московському
університеті.

Пасіджуючою таюї енергійної діяльності Ли-
совського, було швидке розповсюдження новітньо-
го книгоznавства не тільки на Московщині,
але і по всій території й.

Так у Полтаві вже в 1916/17 р. на гумані-
тарному відділі виникли наукові курси у За-

ршаві проф. М. Руціковський оголосив курс по-
вітнього книгоznавства. Дніж $\frac{1}{5}$ -1916 р. він мав від-
чину лекцію, яка згодом вийшла окремо зро-
мого (M. Rulikowski : „Zakres i zadania knig-
goznawstwa” W-wa. 1916. сюри. 1-36). Лекції відбу-
валися на промежі 19 $\frac{16}{17}$ /17 р. і присвячені по
перемеженню від професорів прикладу. (див: Ma-
szkowscy, Jan. „Przegląd bibliografji Polskiej 1900
-1918.” W-wa. 1919. сюри. 2.) Продовжений курс ви-
штов окремою книжкою (Prof. M. Rulikowski :
„Kurs kniggoznawstwa”. Warszawa. 1917. сж. 1-10).

Літографованій, обійтися лише книгопродукт.)
Після війни проф. Wiktor Hahn викладав кни-
гоznавство на Львівському Університеті; др.
Бернацький оголосив подібний курс у Літ-
ньому семестрі 1919 акад. р. на Краківському
Університеті. В 19 $\frac{21}{22}$ акад. р. той же проф.
Hahn викладав книгоznавство на Львівському
Університеті. Одноголосно книгоznавство ви-
кладалася на членських бібліотекарських курсах, які відбувалися різними часами в
Польщі на промежі 1916-1922 р. (див. за-
кон. „Oświata Rozwoju”, 1921. z. 4, W-wa, сж.
157, - присвячене виключно бібліо-
текарству) та, здатувалася в спеціальні
літературі. (див. dr. Stefan Urzul-Wierczen-
ski: „Organizacja Bibliografji w Polsce” W-
Lwowie. 1921. сюри. 1-7, Mocarski : „Wstęp do”

bibliografji." Warszawa. 1919; Muszkowski, Jan: „Katedra bibliografji w szkole głównej Warszawskiej." Warszawa 1918; Niemięcka: „Przegląd Bibliografji Polskiej, 1900-1918." Warszawa, 1919; Hahn, Wiktor, dr.: „Bibliografia Polskiej bibliografji" Lwów. 1921. Cz. I. 139-171; i тому ж самі таємі праці)

На Україні книгоznавство інтензивно погало поширювалося донедавніх часів з кінця 1918 р. с.т. з застуванням у Київській Головній Українській Комісаріаті Печаті та Українського Державного Бібліографичного Інституту. Ширшими концепціями укр. громадиславства книгоznавство зовсім невідоме. Кому придеється чути чимало вірточів за право громадиславства на Україні та за право бути вищезгадованою дісципліною та української універсітетів. Поки що книгоznавство та його окремі галузі тримаються на Україні лише зусиллями однинців. Найбільшу успішну користують-ся пізніше на Україні, галузі книгоznавства-бібліографії та бібліометрології.

Так у 1919 р. директор Головної Укр. Комісаріаті Печаті Юр. Меженський своєю працею („Міжнародний Дендрометрический бібліографична Клесіврізниця" Київ. 1919. 8° біл. 600 с.) заневажив на Україні основи міжнародної наукової бібліографії. Директор бібліографичного Інституту Юр. Кободевський присів у „Книгарі" стажистом, кот-

ра згодом вийшла окремою друкарською, про „Бібліографію та Український бібліографічний Інститут” (Київ, 1919, 16° сюрт. №), в якій, згідною з цим сергасові став науковою бібліографією в Інс. Інформації, входував на посаді дідіктута директора Інституту. Проф. С. Ефремов охочив у тому ж році побудувати бібліографичну працю, в передмові до котрої подав подання проєкто-наукові определені в бібліографії, її обсягу та завдань („Українознавство”. Київ. 1919. 8° лист. 100 с. Код. Конгресу.).

Інші укр. бібліографи, як, напр., Бал, Кондрат, Патогині, Чучало — оголосили ряд теоретичних і прикладних розвідок по бібліографії в „Книгарії” і „Нашому Міжуроду”. Одночасно появилось ряд більших і менших розвідок з питань галузі книгоznавства: історії укр. книги, друкарства, типографії, книгаарства т. і. т. (Див. статті: Модзакевського, Широкого, Мисленка та інших ч. „Книгарії” та „Нашому Міжуроду”;

бібліометричні публікації засновані на засновані на промежі 1919-1921 рр. у Київі, Севастії, Одесі та Харкові, зокрема співідповідні газетах, (Конгресний Вісникъ; Київ, 1919. 21 та 2), у виді сіаїтів (Кондрат-в. „Книгарії”, проф. О. Чучалевського-в. „Мілфобі” т. і. т.) До згаданої приватної діяльності в Київі, прилучає

офіційна бібліографічна діяльність Національної Бібліотеки, Української Академії Наук, Комітету Пам'яті та інших установ. В 1919-20 рр. проходилося в училищах Кам'янця-Подільського. Тут руч засереджувалося членами бібліотечного Кам'янсько-Подільського Училища. У цій першій з новостворених українських бібліотеках вважається в своїму реалому катализатором міжнародного діяльністю бібліографічну та діяльність. Тоді ж з'являється з училищами серед професури училищ членами діяльності: як їх професії членами системи. Протягом пірнів відзначалася перевозчанням новітніх бібліографій. Це викликало в місцевій пресі ряд бібліографично-інформаційних статей в Л. Більковського (Див. у часописі „Наш Шлях“ за 1920 р. ціл. статті: 1) „Моє таке бібліографії“, ч. 43, 2) „Укр. бібліографичні організації“, ч. 43; 3) „Нова укр. бібліографична організація“, ч. 98, 4) „Міжнародні бібліографії“, ч. 89; 5) „Культурно-інформаційна укр. спільнота“, ч. 80; 6) „Українська державна бібліографія“ та ін.). Тоді ж видається брошура-підручник по бібліометодоведству „Національні бібліотеки“, Кам'янський, 1920, 8°, стор. 24, котра видрукує в свій час велику організаційну роль на провінції. (Див. рецензію Л. Більковського: „Бібліометрична справа“ в часописі „Наш Шлях“ Кам'янський, 1920, с. 84). У результаті цих згаданих бібліографично-бібліометрических руч виникає в дослідженнях „бібліотечне III-го“

при Кам.-Под. Державному Університеті, (див. Л. Більовський: „Матеріали до історії укр. бібліотечного руху.” Київ. 1920.-Самтє - руко-
ти, що зберігаються в приватній б-ці Юра Меже-
нко в Київі) й подвісний показник штраф-
тири по бібліотекознавству. (див. Л. Більов-
ський із бібліографії проще по бібліотекозна-
ву на укр. мові.”, Кам. Шлях.” 1920 рікера-
турно-науковий додаток т. 6, до часоп. т. 72).

Кам'янчуцький рух був продовженим Київсього
руху, який одбувався під проводом Кам'янчої
Команди, на чолі якої стояв Юр. Меженко, ч-
гель проф. Лисовського (скінчев. Масловський
Унів-тет). Але йаці були посередно і посереді
за систему Лисовського і за міжнародно дру-
жинну підсіврікацію в бібліографії провади-
лася величезно енергійно різними способами.

Що до осіянисії, то в 1919 р. в Київі утвори-
лося дві партії: масловська, котра об'єдну-
вала комбінацію сієми М. Вітої з сіємю
Кемпера і чвертью начальниць розповсюджені-
ми її на Україні, та українську, що заводила
міжнародно дружинну бібліографічну підсі-
врікацію. Але йаці винесли на публічних дис-
кусіях, на курсах, у приватних розмовах,
на зборах друкованих органів (Кондрат-в Кам'янці)
і рукописних перекладів винес гладкої всічко-
кої листії Лисовського, (останній надзвичайно ін-

теперівкою ходила по руках), підфоту віднійтів: Юра Ковальського в Нац. б-рі (1919 р.), Юра Мечникова-піаніста (в 1920 р.) Л. Бичковського (в 1920 р.), на засіданнім^у Політтехнічного Нац. б-ка і І. Д. Нал. її діяльність на проміжі 1918-1921 рр. в сучасній пості утворює т. з. "Київську школу книгодавства" на Україні. Вона характеризується безуперкітними пропагандами і розповсюдженнями всіх підсил змін своїми праф. Мисловицькою.

1921-о^м рік відзначається знову меншиму темпом бібліотечного друкарства на Україні. Рух затихає, переноситься з центрів на провінції та у однієї із підкрайніх осібниць повсюда на весні 1921 р. новий напрямок у книгодавстві, т. з. "Любоватська школа" (див. „Літопис Slozob. М-ва Просвіти на Житомирщині, ч. 1-10 за 1921 р., а також сіамоні Л. Г. в „Україн. Трибуці”, Варшава, за 1922 р.: 1) „До наших бібліографічних справ у 1921 р.” т. 37(255) та 2) „До наших бібліографічних справ,” т. 10(208).

Відомості про новітній бібліографічний та бібліографичний рух у інших країнах, як наразі під рукою не мало, тому подачу їх іншому разом. Гадаю, що з наведеного матеріалу ясно видно в чому полягає вина „Книги” супроти бібліографії. А саме: 1) в старомодній будинковій бібліографії, якою заголовкою наук-ки про книгу, тобто як такого є сучасне книго-

знавство, або бібліології, 2) в певному розумінні бібліографії, тоді як єстествені, будучи галуззю книгоznавства, мають чітко окреслений предмет, завдання та методи. Цінний, чи то підбораний і умозрений зміст „Книги“ свідчить про те, що орган ведеться побожніми ієзуїтично-філологічними часописами, але не фаховими по бібліології та бібліографії. Здавалось би, що „Книгу“ освободиво „nolle oblige“ зуми „an sourant“ сучасної теорії бібліографії та бібліології. Наша відповідь у царині бібліології красномовно підтверджується шістьма речами бібліологічної інтернатури на вкраїнській мові, які спригадують, що діється, тільки з передруків популлярної брошюри Б. Григоренка. Про книгу! Останнім часом (як вище згадано) може бути де-яке однією з цих областей, але на жаль тільки завдяки дільності писемності одиничні, а не ширші коло укр. громадянства, в руках якого знаходить наша книжна справа.

Згаданої причини, с. ї. незнайомості „Книги“ з сучасного бібліографією, її предметом, та завданнями, виникає і ряд пасмо ків, які можна заголовити характеризувати як: не додержані органу експертизуючих бібліографичних членів і вчених.

Я саме: є брак де-яких даних при об-

чан: не залишена функція її художністю пак-
моду. / Про виноми цю до цього див. у Юра
Новолєського: „Камалбоградії. Київ. 1920,

2) яс проєктивний індекс міжнародної
друкарської бібліографичної праці франції; якщо
би згаду Ліжоничко охарактеризував книжку
та чеснук - він чудіві бачання в роді поданих.
(див. „Planmel du répertoire bibliographique
universel.“ Брюссел. 1907, а на укр. мові:
Юрій Бланов-Меженський: „Міжнародна друкар-
ська бібліографічна праця франції“. Київ. 1919).

3) Не сказано нічого про форматі орга-
ні, що діє фахового бібліографичного журна-
лу, який беретися відповісти приступаю-
чи та керуючи роботою в видавничій спільноті, на-
дважаючи на відповідь. (див. про Мюнхенський
Інсітут „die Brücke“ на нім. мові: Ost-
wald, W.: „Weltformate“; відбитка з гасок.
„Біржевий місяць“ діє піменованої книжкової фар-
макеї, Лейпциг, 1911, № 242; на поліській мові:
Guranowski, Dr.: „O organizacji pracy
impressoj.“ часопис „Медуся“; Kronika
Lekarska, 2. 1912, №№ 47; 48, а також відбит-
ка в 8°; на московській: Брандт, Роман, проф.
„О всесирови форматах“, Бібліографіческий
извістії „1914, № 1-2, сюди. 25-28; на між-
народній мові „Ido“: Wilhelm Ostwald:
„La mondo-formati. I. Por imprimiri. Aparta

imprimiro en la Börsenblatt für den Deutschen Buchhandel, 1911, № 242. Traducita en la lingvo internaciona „Ido“ da L. Pfaundler. Gratz. Editeyo „La ponto.“ München. 1912.).

У) Не годанс бібліографичної картки дуже реального та алеїкового каталогів, складеної згідно бібліографичним вимогам, (Порівн. з ділами. В цій області Рос. бібліолоз. М-ва), та глибоко іншої формальності, які однак є бібліографічного бібліографичного органу мають велике значення й надають йому певні обмеж.

Але не всі художні-кустарні вироби бувають подібними. Далеко ні! Так і в даному разі. Справедливість вимагає освітлення й позібництва сюжетній органу. Останні- величи показні й цілком покривають теоретично-бібліографичний пропозиції „Книги.“

Перше- це зразу піддається увагі- ческо-ідність органу. З цього боку є перший спрощений поважний український бібліологічний орган. Відзначається він не тільки своєю зовнішністю, але й своїм змісом, який можна поділити поспільство на такі групи: 1) Статті, 2) рецензії, 3) організаційні праці, що мають, очевидно завдання тісніших відносин, як між видавництвами й робітниками пера, так і між тими та другими з одного боку й ширшим українським громадянством з другого;

4) бібліографічні праці.

В першій групі є цінна стаття І. Борицака: „Бібліографічні маніфестації”, в якій він подає відомості про доктрину Гетьмана Юлія, що знаходиться в Парижі, про зацікавленість І. Країного в Венеції на поч. ХІІІ ст., та про „Бібліографічний рукописного Волоєра в українській справі.” (Задокументовано доповідною тубицію І. Борицака в „Укр. Трибуці” за 1922 р.). Другою першимою є стаття В. Шеведіва: „Українська справа в італійській пресі.” Ось її усамітнене змістовне висновок: „Україна і Європа”. Перша подає відомості про минулій зв'язок України з Європою, а друга про сучасний стан цієї справи.

В підступному виданні подано більше 20 рецензій на книжки, що вийшли в 1919, 20, 20 рр. по різними науковими засновами знання. Між осіанічними звертають на себе увагу: 1) цікава інформація п. Борицака про Комісару René Pinon: „la reconstruction de l'Europe Politique”, Perrin, Paris, 1920. 8°. 344 сторн., в якій автор присвячує чимало уваги Україні і її висловлює думку про величезне значення України для Європи. 2) Рукопис Н. Ніжанківського про Комісару „Делегат Ніжанківського”: „Українська Республіканська партія”. Видання „Гас”. Київ-Прага. 1920. 8°. 69 сторн.- Дуже цікава розвідка на географічні теми про Укр. Республ. Каплан.

Ще одна гасетина складається з 3-х видань: 1)

Видавничу Т-ва, - де подаються відомості про діяльність 4-ї вид-чж. Вид Т-ва „Дзвін”, „Книгоспілки”, Т-ва „Укр. Книжка” та Мовби та В-ва „Серп і Молот.” 2) Науково-літературні установи, - подані відрізняє відомості про діяльність „Укр. Соціологічного інституту”, Укр. Вільного Університету та про участь у фестивалі Союзу Укр. Журналістів та письменників. 3) Літературне життя. Інші подано всього цінний матеріал для великої праці - біографичного словника укр. письменників, надрукованої в другої праці вже від кількох років Українською Академією Наук у Київі. В всеукраїнській праці зазначено, що редакція має належні подавати відомості про Укр. Літератів: про місце їхнього передування, про характер праці, яку вони займають за осіянні їх роботи, що матоут у своїй портфелі все викінчене і віддавати до другу, що шукає видавця, щоб напечатати в другій, і що літератори до другу підносять, або, нарешті, матоут напечатати приготовлено. Редакція має в своїй Портфелі „Список понад 1000 імен”, що протягом 30-х років виступали з друкарнями в українській мові альбом. Відомості в цьому числі „Книги” подані чище про 150 головних, редакція доповідає про позначені в цій праці їхні браки та багато відомостей щодо про позначені в цій праці

тисячеників, що стають гордістю нашої літератури. Тому редакція звертається до всіх, які працюють в Україні, її проханнями подавати відомості про свою працю і про себе; юроде редакції просить всіх, ~~ко~~^{якщо} не байдуже українське друковане слово ~~відомості~~ про сім і працю всіх українських літераторів, що є про чого знат. Відомості надсилають по адресі: Wien, I^h, Porcelangasse. 19, 1. Stiege, Tür 1. Редакції „Книга“.

4) Протокол - подає тихаук франків першорядної важливості Української Кур'єрти в Україні, а діл укр. бібліографії докресла.

Напак, до існуючої укр. бібліографичних організацій (див. сж. І. Більовского в саг. „Наш Мир“ Кам.-Под., 1920 р. 1), „Укр. бібліографичні организації“, т. 40, їа 2), „Нова Укр. бібліографична організація“ т. 98), додавалася юе одна, а саме: в Києві 8 березня 1921 р. заснувався бібліографичний гурток, який мав завданнями одночасні робітництво на полі укр. бібліографії і збирати бібліографичний та бібліотечний матеріал діл укр. інституцій: 1) бібліографичного інституту в Києві, 2) Наукової бібліотеки в Києві та 3) діл Наукового Ін-та ім. Шевченка у Львові. При циркюлі зорганізувалася 2 секції: а) бібліографична і б) бібліотечна. Найважливіші членісекції збори з бібліографичними рефератами її зі справоздачами з праці секцій. До існуючо-

заг. укр. бібліографичн. видань добавлено ще одне: з Станиславові Видавниче М-во „Богдан-
и-Друкарство“ в травні 1921 р. почало видавати неперіодичний
вісник художнього руку, під заговою „Київська“.
До кінця року вийшло три числа. др. В. Залоз-
ецький працює над великою працею по укр. на-
ціональній. Праця вийде в кіч. мові під заго-
вовою: „Über altkraische Handschriften und
ihren Schriftschrift.“ О. І. Бенк складає велику пра-
цю: „Бібліографію лісіїв Н. Киріша“. І. Борисак
мат. до праці до друку бібліографичну працю
„Україніса“ за кордоном; вип. Т. Портич (О-
пис друкованих та рукописних джерел у фран-
цузі відносно України). Укр. Соціологічний Ін-
ститут надає показник соціологічної і соци-
єкономічної укр. елітографії за останнє 50-ліття.

Остання частина органу складається з 2^ї
бібліографичних праць: 1) І. В. Кочиновика -
„Літопис української публікації за 1918 рік,
(серед 47 до 69). Це погамок великої праці по на-
ціональній бібліографії України за 1918 рік -
ОІС(47-71), 1918.“ Літопис діє під часом праці
поділенний на 5 частин: I - Книжкові видання, II -
мисткові видання, III - музичні видання, IV - графі-
ка, V - писаний українців на кирилиці мовами. На
зразок цієї праці багато вирахувати через те, що съ-
гадена, як призначається сам автор, тільки частин-
но, та підсумівав автором, а в більшості публі-

кації" погувалися за часом синими звісітками, оголошеними, кафалами і епіскопами різноманіт. вид-в. Автор подає реєстр головніших джерел, коїрі він використав. Браки праці поданіють усмовами емігрантського криїття, але є браки, коїрі не можна приєднати автографії: це - ізпорушені тими притяжтою Укр. бібліографичним Інститутом міжнародної друкарської бібліографичної системи. Автор, яко бібліографічні знає велику відмінність всіх бібліографій одної загальної системи діл того, щоб з багатьох окремих бібліографічних праць з мінімумом затраченої енергії можна було компонувати синтетичні бібліографичні праці, 2) а також її труднощі, яких дізнаєтесь, що умислово працює, дусірізати в коханому бібліографичному кафалі і у коханій бібліографичній праці - то раз то іншій системі. Ініціал категорій також бібліографам - не створювати ніжких сепарацій, індівідуальних систем, а притримуватися одної, притяжкої більшістю бібліографичного світу. Такого є міжнародна десімейна бібліографична система. (Див. на франц. мові: „Manuel du répertoire bibliographique universel.” Вищeller. 1907; на московській: Боднарський, Т. С., „Руковедство десятичної бібліографіческої класифікації”

чії" Москви. 1914; на українській: Марченко Юр. „Міжнародна, деціональна бібліографічна класифікація." Китч. 1919; на польській: „Wykład dziesięcnej bibliograficznej." Wydawnictwo Biblioteki. Warszawa. 1908. Т. I, зразок 3-4. стори. 229 до 232; на чеській: Lisný, Ladislav. Desetinné tridění. Praha. 1914; на німецькій: Jenker: „Die Decimal-Klassifikation. Dekimale allgemeine Tafeln". Wien. 1897. більш 70 стори.)
Закінчуємо звітництво: 2) списком книжок, надісланих до редакції, з посиланнями зберігання їх на себе увалу редколегії, виданих в 1919 р. на чеській мові про Україну та 3) кампанію „Об'єднання" укр. видавців.

Закінчуючи наш огляд, приходимо, до висновку на підставі винесеного майстром, що „Книга „з одного боку чудить собою фотовідображенням нашої відсвітності в області бібліології", а з другого є поважним ресурсом нашого залишкового культурного доробку за останні роки.

Надіємо, на срактах доведено тут, що український народ, не дивлячись на той турецький судний час, який вони нині переживає, не знесли від, а навпаки, величезною кількістю кроками просуває вперед по шляху культурно-політичного розвитку. Майстер, поданий на європейських органах красномовно свідчить про те, що тиражі літератур і газет організації, розкидані по усій між світом, небромно

працюють з одного думкого, з одного мејто - „свого працюють спричиниши на користь укр. курсу, укр. поєдуну, - чи є немаловажним підвалин волі і незалежності України.”

„Книга” - це підсумок іхної “невтомної” праці за останні роки. З цього боку нечески та складні інформаційно-організаційні завдання, що поставила собі „Книга” в 1-му числі, розв'язані не ю досить удачно.

Іному не тільки робітникам пера, але й кожному громадянину - українцеві рекомендуємо мати в себе під руками цей великий цінний інформаційно-організаційний друк. Пам'ятайте, що вихід другого числа завжде замежує від успіху в продажі першого.

Надувай “Книгу” можна по адресі: Wien, IX
Porzellangasse, 19, I, Stiege. Ініц. Г. Ред. „Книги”.

На Пресовий фонд „Укр. Книгознавства” склали:

Укр. Членський Комітет у Празі
Рідкі осови

кк. 400
" 100

загал кк. 500.

Редакція Консуль.

Видат бібліограф. еуроп.

Адреса Редакції: Čechoslovensko. m. Národné-Poděbrady
Hotel u Krále Jiřího. Ukr. Народ. Акад.
pro stud. Z. Вуковськý.

Виготовляється до другу
неперіодичний орган

4.

Записки

федерації українських фаховців-громадян при Українській Господарській Академії в Чехословаччині Республіці.

Збірник ч. 1.

Завдання часопису: розроблення на своїх сесійних засіданнях по різних фахових галузях знань.
В редакційній справі зберігатися: т. Лашнє-Родебраду. Hotel „и Krále Jiřího“ č. 42. А. Ільницький.

5.

25. 11-22 р. друкарською „Видавчого ПІ-го при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р.“ яке має завдання:

„об'єднати коло видавничої праці Українських студентів, професорів та інших громадян, що перебувають на емістрації в Ч. С. Р.; виданий під другої літературної вищої школи... заснований й-бо можуть бути Українські студенти, професори та інші українські громадяни. Інші т-ва забороняються: заміжні пленські висоси, а саме: одноразово при вступі 10 кр. від суми 1-200 кр. плюс одиноразово або частками в такому порядку: при вступі 35 кр. і прощілом першого року по 15 кр. щомісячно..... (Статут т-ва)

Адреса т-ва:

т. Лашнє-Родебраду, Hotel „и Krále Jiřího“ рок. č. 42.

